

قانون مدنی

جلد اول - جلد دوم - جلد سوم

با آخرین اصلاحات و الحاقات
و توضیحات و معانی لغات و اصطلاحات

همراه با

قانون مسئولیت مدنی

تدوین

جهانگیر منصور

نشر دیدار

ایران. قوانین و احکام
قانون مدنی با آخرین اصلاحیه‌ها و الحاقات همراه با قانون مسئولیت مدنی /
تدوین جهانگیر منصور - تهران: نشر دیدار، ۱۳۸۸.
ج ۳. در یک مجلد (۳۱۶ ص)

ISBN 978-964-8786-89-7

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا (فهرست نویسی پیش از انتشار).
منابع: ج ۱. در اموال. - ج ۲. در اشخاص. - ج ۳. در ادله اثبات دعوی.
ج ۱-۳ (چاپ پنجاه و یکم).
۱. قانون مدنی - ایران. الف. منصور، جهانگیر، ۱۳۲۰ - ، گردآورنده. ب. عنوان.

۳۴۷/۵۵

KMH۴۹۴

(م ۷۷-۸۵۹۶)

الف ۱۳۷۷

نشر دیدار

تهران، صندوق پستی ۳۴۳-۱۳۱۳۵

www.didarbook.com

info@didarbook.com

قانون مدنی
با آخرین اصلاحیه‌ها و الحاقات
و توضیحات و معانی لغات و اصطلاحات
همراه با

قانون مسئولیت مدنی

تدوین جهانگیر منصور

چاپ پانزدهم ویرایش دوم

چاپ پنجاه و یکم، ۱۳۸۸

۵۰۰۰ نسخه

حروفنگاری علم روز

چاپ نماد

حق هرگونه چاپ و انتشار محفوظ است.

مرکز پخش:

خیابان انقلاب، خیابان فخررازی، رسیده به لبافی نژاد، کوچه بنفشه، شماره ۲، واحد ۴

تلفن ۶۶۹۶۱۶۴۱ - ۶۶۹۶۱۶۴۲ - تلفکس ۶۶۴۱۴۴۷۸

قیمت: ۱۹۰۰۰ ریال

قانون مدنی

چاپ اول ۱۳۷۶، چاپ دوم ۱۳۷۶، چاپ سوم ۱۳۷۷، چاپ چهارم ۱۳۷۸،
چاپ پنجم ۱۳۷۸، چاپ ششم ۱۳۷۹، چاپ هفتم ۱۳۷۹، چاپ هشتم ۱۳۸۰،
چاپ نهم ۱۳۸۰، چاپ دهم ۱۳۸۰، چاپ یازدهم ۱۳۸۱، چاپ دوازدهم ۱۳۸۱،
چاپ سیزدهم ۱۳۸۱، چاپ چهاردهم ۱۳۸۲، چاپ پانزدهم ۱۳۸۲،
چاپ شانزدهم ۱۳۸۲، چاپ هفدهم ۱۳۸۲، چاپ هجدهم ۱۳۸۳، چاپ نوزدهم ۱۳۸۳،
چاپ بیستم ۱۳۸۳، چاپ بیست و یکم ۱۳۸۳، چاپ بیست و دوم ۱۳۸۳،
چاپ بیست و سوم ۱۳۸۳، چاپ بیست و چهارم ۱۳۸۳، چاپ بیست و پنجم ۱۳۸۴،
چاپ بیست و ششم ۱۳۸۴، چاپ بیست و هفتم ۱۳۸۴، چاپ بیست و هشتم ۱۳۸۴،
چاپ بیست و نهم ۱۳۸۴، چاپ سی ام ۱۳۸۴، چاپ سی و یکم ۱۳۸۵،
چاپ سی و دوم ۱۳۸۵، چاپ سی و سوم ۱۳۸۵، چاپ سی و چهارم ۱۳۸۵،
چاپ سی و پنجم ۱۳۸۵، چاپ سی و ششم ۱۳۸۶، چاپ سی و هفتم ۱۳۸۶،
چاپ سی و هشتم ۱۳۸۶، چاپ سی و نهم ۱۳۸۶، چاپ چهلیم ۱۳۸۶،
چاپ چهل و یکم ۱۳۸۶، چاپ چهل و دوم ۱۳۸۶، چاپ چهل و سوم ۱۳۸۷،
چاپ چهل و چهارم ۱۳۸۷، چاپ چهل و پنجم ۱۳۸۷، چاپ چهل و ششم ۱۳۸۷،
چاپ چهل و هفتم ۱۳۸۷، چاپ چهل و هشتم ۱۳۸۷، چاپ چهل و نهم ۱۳۸۷،
چاپ پنجاهم ۱۳۸۷، چاپ پنجاه و یکم ۱۳۸۸

فهرست قانون مدنی

- ۱۵ تاریخچه قانون مدنی
۱۷ مقدمه: در انتشار و آثار و اجراء قوانین به طور عموم

جلد اول - در اموال ۲۱

- ۲۱ کتاب اول: در بیان اموال و مالکیت به طور کلی
۲۱ باب اول: در بیان انواع اموال
۲۱ فصل اول: در اموال غیر منقول
۲۲ فصل دوم: در اموال منقوله
۲۳ فصل سوم: در اموالی که مالک خاص ندارد
باب دوم: در حقوق مختلفه که برای اشخاص نسبت به
۲۴ [اموال حاصل می شود
۲۵ فصل اول: در مالکیت
۲۶ فصل دوم: در حق انتفاع
۲۶ مبحث اول: در عمری و رقبی و سکنی
۲۸ مبحث دوم: در وقف
۳۳ مبحث سوم: در حق انتفاع از مباحات

	فصل سوم: در حق ارتفاق نسبت به ملک غیر و در احکام
۳۳	و آثار املاک نسبت به املاک مجاور
۳۳	مبحث اول: در حق ارتفاق نسبت به ملک غیر
	مبحث دوم: در احکام و آثار املاک نسبت به املاک
۳۶	[مجاور
۴۰	مبحث سوم: در حریم املاک
۴۱	کتاب دوم: در اسباب تملک
۴۱	قسمت اول: در احیاء اراضی موات و حیازت اشیاء مباحه
۴۱	باب اول: در احیاء اراضی موات و مباحه
۴۲	باب دوم: در حیازت مباحات
۴۳	باب سوم: در معادن
۴۴	باب چهارم: در اشیاء پیدا شده و حیوانات ضاله
۴۴	فصل اول: در اشیاء پیدا شده
۴۶	فصل دوم: در حیوانات ضاله
۴۷	باب پنجم: در دفینه
۴۷	باب ششم: در شکار
۴۸	قسمت دوم: در عقود و معاملات و الزامات
۴۸	باب اول: در عقود و تعهدات به طور کلی
۴۸	فصل اول: در اقسام عقود و معاملات
۴۹	فصل دوم: در شرایط اساسی برای صحت معامله
۴۹	مبحث اول: در قصد طرفین و رضای آنها
۵۱	مبحث دوم: در اهلیت طرفین
۵۱	مبحث سوم: در مورد معامله

۵۲	مبحث چهارم: در جهت معامله
۵۲	فصل سوم: در اثر معاملات
۵۲	مبحث اول: در قواعد عمومی
۵۳	مبحث دوم: در خسارات حاصله از عدم اجرای تعهدات
۵۴	مبحث سوم: در اثر عقود نسبت به اشخاص ثالث
۵۴	فصل چهارم: در بیان شرطی که در ضمن عقد می شود
۵۴	مبحث اول: در اقسام شرط
۵۵	مبحث دوم: در احکام شرط
	فصل پنجم: در معاملاتی که موضوع آن مال غیر
۵۷	است یا معاملات فضولی
۶۰	فصل ششم: در سقوط تعهدات
۶۰	مبحث اول: در وفاء به عهد
۶۲	مبحث دوم: در اقاله
۶۳	مبحث سوم: در ابراء
۶۳	مبحث چهارم: در تبدیل تعهد
۶۴	مبحث پنجم: در تهاتر
۶۵	مبحث ششم: مالکیت مافی الذمه
۶۵	باب دوم: در الزاماتی که بدون قرارداد حاصل می شود
۶۵	فصل اول: کلیات
۶۶	فصل دوم: در ضمان قهری
۶۷	مبحث اول: در غصب
۷۰	مبحث دوم: در اتلاف
۷۰	مبحث سوم: در تسبیب

۷۱	مباحث چهارم: در استیفاء
۷۲	باب سوم: در عقود معینه مختلفه
۷۲	فصل اول: در بیع
۷۲	مباحث اول: در احکام بیع
۷۳	مباحث دوم: در طرفین معامله
۷۳	مباحث سوم: در مبیع
۷۵	مباحث چهارم: در آثار بیع
۷۶	فقره اول: در ملکیت مبیع و ثمن
۷۶	فقره دوم: در تسلیم
۷۹	فقره سوم: در ضمان درک
۸۰	فقره چهارم: در تأدیة ثمن
۸۰	مباحث پنجم: در خيارات و احکام راجعه به آن
۸۰	فقره اول: در خيارات
۸۱	اول: در خيار مجلس
۸۱	دوم: در خيار حيوان
۸۱	سوم: در خيار شرط
۸۱	چهارم: در خيار تأخير ثمن
۸۳	پنجم: در خيار رؤیت و تخلف وصف
۸۳	ششم: در خيار غيب
۸۴	هفتم: در خيار عيب
۸۷	هشتم: در خيار تدليس
۸۷	نهم: در خيار تبعض صفقه
۸۸	دهم: در خيار تخلف شرط

۸۸	فقرة دوم: در احکام خيارات به طور کلی
۸۹	فصل دوم: در بیع شرط
۹۰	فصل سوم: در معاوضه
۹۱	فصل چهارم: در اجاره
۹۱	مبحث اول: در اجاره اشیاء
۹۷	مبحث دوم: در اجاره حیوانات
۹۷	مبحث سوم: در اجاره اشخاص
۹۸	فقرة اول: در اجاره خدمه و کارگر
۹۸	فقرة دوم: در اجاره متصدی حمل و نقل
۹۹	فصل پنجم: در مزارعه و مساقات
۹۹	مبحث اول: در مزارعه
۱۰۲	مبحث دوم: در مساقات
۱۰۳	فصل ششم: در مضاربه
۱۰۵	فصل هفتم: در جعاله
۱۰۶	فصل هشتم: در شرکت
۱۰۶	مبحث اول: در احکام شرکت
۱۰۸	مبحث دوم: در تقسیم اموال شرکت
۱۱۱	فصل نهم: در ودیعه
۱۱۱	مبحث اول: در کلیات
۱۱۲	مبحث دوم: در تعهدات امین
۱۱۳	مبحث سوم: در تعهدات امانت گذار
۱۱۵	فصل دهم: در عاریه
۱۱۶	فصل یازدهم: در قرض

۱۱۷	فصل دوازدهم: در قمار و گرویندی
۱۱۷	فصل سیزدهم: در وکالت
۱۱۷	مبحث اول: در کلیات
۱۱۸	مبحث دوم: در تعهدات وکیل
۱۱۹	مبحث سوم: در تعهدات موکل
۱۲۰	مبحث چهارم: در طرق مختلفه انقضاء وکالت
۱۲۱	فصل چهاردهم: در ضمان عقدی
۱۲۱	مبحث اول: در کلیات
۱۲۲	مبحث دوم: در اثر ضمان بین ضامن و مضمون له
۱۲۲	مبحث سوم: در اثر ضمان بین ضامن و مضمون عنه
۱۲۵	مبحث چهارم: در اثر ضمان بین ضامنین
۱۲۶	فصل پانزدهم: در حواله
۱۲۷	فصل شانزدهم: در کفالت
۱۳۰	فصل هفدهم: در صلح
۱۳۲	فصل هجدهم: در رهن
۱۳۵	فصل نوزدهم: در هبه
۱۳۷	قسمت سوم: در اخذ به شفعه
۱۳۹	قسمت چهارم: در وصایا و ارث
۱۳۹	باب اول: در وصایا
۱۳۹	فصل اول: در کلیات
۱۴۱	فصل دوم: در موصی
۱۴۱	فصل سوم: در موصی به
۱۴۳	فصل چهارم: در موصی له

۱۴۳	فصل پنجم: در وصی
۱۴۴	باب دوم: در ارث
۱۴۴	فصل اول: در موجبات ارث و طبقات مختلفه وراث
۱۴۵	فصل دوم: در تحقق ارث
۱۴۶	فصل سوم: در شرایط و جمله از موانع ارث
۱۴۸	فصل چهارم: در حجب
۱۵۰	فصل پنجم: در فرض و صاحبان فرض
۱۵۲	فصل ششم: در سهم الارث طبقات مختلفه وراث
۱۵۲	مبحث اول: در سهم الارث طبقه اول
۱۵۴	مبحث دوم: در سهم الارث طبقه دوم
۱۵۷	مبحث سوم: در سهم الارث وراث طبقه سوم
۱۶۰	مبحث چهارم: در میراث زوج و زوجه
۱۶۱	کتاب سوم: در مقررات مختلفه

جلد دوم - در اشخاص ۱۶۳

۱۶۳	کتاب اول: در کلیات
۱۶۶	کتاب دوم: در تابعیت
۱۷۵	کتاب سوم: در اسناد سجل احوال
۱۷۷	کتاب چهارم: در اقامتگاه
۱۷۸	کتاب پنجم: در غایب مفقود الاثر
۱۸۳	کتاب ششم: در قرابت
۱۸۴	کتاب هفتم: در نکاح و طلاق
۱۸۴	باب اول: در نکاح

۱۸۴	فصل اول: در خواستکاری
۱۸۵	فصل دوم: قابلیت صحی برای ازدواج
۱۸۶	فصل سوم: در موانع نکاح
۱۸۹	فصل چهارم: شرایط صحت نکاح
۱۹۰	فصل پنجم: وکالت در نکاح
۱۹۰	فصل ششم: در نکاح منقطع
۱۹۱	فصل هفتم: در مهر
۱۹۴	فصل هشتم: در حقوق و تکالیف زوجین نسبت به یکدیگر
۱۹۶	باب دوم: در انحلال عقد نکاح
۱۹۷	فصل اول: در مورد امکان فسخ نکاح
۲۰۰	فصل دوم: در طلاق
۲۰۰	مبحث اول: در کلیات
۲۰۱	مبحث دوم: در اقسام طلاق
۲۰۲	مبحث سوم: در عده
۲۰۳	کتاب هشتم: در اولاد
۲۰۳	باب اول: در نسب
۲۰۵	باب دوم: در نگاهداری و تربیت اطفال
۲۰۷	باب سوم: در ولایت قهری پدر و جد پدری
۲۱۰	کتاب نهم: در خانواده
۲۱۰	فصل اول: در الزام به انفاق
۲۱۲	کتاب دهم: در حجر و قیمومت
۲۱۲	فصل اول: در کلیات
۲۱۴	فصل دوم: در موارد نصب قیم و ترتیب آن

فصل سوم: در اختیارات و وظایف و مسئولیت قَیم
از حدود آن

نظارت مدعی‌العموم در امور صغار و

۲۱۸ [مجانین و اشخاص غیر رشید

۲۲۰ فصل چهارم: در موارد عزل قَیم

۲۲۲ فصل پنجم: در خروج از تحت قیمومت

جلد سوم - در ادله اثبات دعوی ۲۲۳

۲۲۳ کتاب اول: در اقرار

۲۲۳ باب اول: در شرایط اقرار

۲۲۵ باب دوم: در آثار اقرار

۲۲۶ کتاب دوم: در اسناد

۲۳۰ کتاب سوم: در شهادت

۲۳۰ باب اول: در موارد شهادت

۲۳۲ باب دوم: در شرایط شهادت

۲۳۳ کتاب چهارم: در امارات

۲۳۳ کتاب پنجم: در قسم

۲۳۷ ● قانون مسئولیت مدنی

ضمائم ۲۲۳

۳-۳ ● قانون الحاق یک تبصره به ماده ۳۳۶ قانون مدنی

● آئین‌نامه اجرایی قانون الحاق یک تبصره به ماده ۱۰۸۲

۲۲۵ [قانون مدنی

- رأی وحدت رویه هیأت عمومی دیوان عالی کشور (مهریه) ۲۴۶
- رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری (مهریه) ۲۴۷
- رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری ۲۴۸
- رأی وحدت رویه هیأت عمومی دیوان عالی کشور ۳۰۶
- قانون اعتبار گواهی بنیاد شهید انقلاب اسلامی در خصوص [حکم] موت فرضی غایبان مفقودالاثر انقلاب اسلامی و دفاع مقدس در محاکم صالح ۲۴۹
- نظر مشورتی اداره حقوقی قوه قضائیه ۲۵۰
- قانون استفساریه تبصره ذیل ماده (۱۰۸۲) قانون مدنی ۲۵۱
- نظریه اداره کل حقوقی و تدوین قوانین قوه قضائیه ۲۵۲
- نظریه اداره کل حقوقی و تدوین قوانین قوه قضائیه ۲۵۳
- قانون حق حضانت فرزندان صغیر یا محجور به مادران [آنها] ۲۵۴
- قانون واگذاری قیمومت محجوران تحت پوشش سازمان [بهزیستی کشور به سازمان مذکور تا زمان تعیین قیم] ۲۵۵
- توسط دادگاه صالح

توضیحات و معانی لغات و اصطلاحات ۲۵۲

اضافات و الحاقات جدید ۳۱۶

تاریخچه قانون مدنی

قانون مدنی در سه دوره قانون گذاری به تصویب رسیده است:

جلد اول از ماده ۱ الی ۹۵۵ در دوره ششم قانون گذاری به تاریخ هجدهم اردیبهشت ماه ۱۳۰۷ و جلد دوم از ماده ۹۵۶ الی ۱۲۰۶ در دوره نهم قانون گذاری: از ماده ۹۵۶ تا ۹۷۵ در ششم بهمن ماه ۱۳۱۳ و از ماده ۹۷۶ تا ۱۰۳۰ در بیست و هفتم بهمن ماه ۱۳۱۳ و از ماده ۱۰۳۱ تا ۱۰۶۱ در بیست و یکم اسفندماه ۱۳۱۳ و از ماده ۱۰۶۲ تا ۱۱۱۹ در هفدهم فروردین ماه ۱۳۱۴ و از ماده ۱۱۲۰ تا ۱۱۵۷ در بیستم فروردین ماه ۱۳۱۴ و از ماده ۱۱۵۸ تا ۱۲۰۶ در نوزدهم فروردین ماه ۱۳۱۴ و از ماده ۱۲۰۷ تا ۱۳۳۵ در دوره دهم قانون گذاری: از ماده ۱۲۰۷ تا ۱۲۵۶ در اول مهرماه ۱۳۱۴ و جلد سوم از ماده ۱۲۵۷ تا ۱۲۸۳ در سیزدهم مهرماه ۱۳۱۴ و از ماده ۱۲۸۴ تا ۱۳۳۵ در هشتم آبان ماه ۱۳۱۴ از تصویب مجلس شورای ملی گذشت.

در طول سال های تا پیروزی انقلاب اسلامی بعضی الحاقات و اصلاحات در آن صورت گرفته است:

الف ... لایحه قانونی اصلاح تبصره ۹۸۸ و الحاق یک تبصره به

ماده ۹۸۹ مصوب ۱۳۳۷/۱۱/۱۱.

- ب. قانون اصلاح ماده ۲ قانون مدنی مصوب ۱۳۴۸/۸/۲۹.
ج. قانون اصلاح ماده ۹۷۷ و تبصره ماده ۹۸۸ مصوب ۱۳۴۸/۱۱/۲۷.

بعد از پیروزی انقلاب اسلامی نیز اصلاحات و الحاقات در قانون مدنی به عمل آمده است:

- ابتدا قانون اصلاح موادی از قانون مدنی مصوب ۱۳۶۱/۱۰/۸ که به طور آزمایشی برای مدت ۵ سال به تصویب رسید و سپس در ۱۳۷۰/۸/۱۴ تحت عنوان اصلاح موادی از قانون مدنی با تغییراتی در مفاد یا عبارات، قانون مذکور به تصویب نهایی رسید.
- الحاق یک تبصره به ماده ۱۰۸۲ مصوب ۱۳۷۶/۴/۲۹.
- اصلاح ماده ۱۱۷۳ مصوب ۱۳۷۶/۸/۱۱.
- اصلاح ماده ۱۱۸۴ مصوب ۱۳۷۹/۳/۱.
- اصلاح ماده ۱۰۴۱ مصوب ۱۳۷۹/۹/۲۷ مجلس شورای اسلامی و تصویب ۱۳۸۱/۴/۱ مجمع تشخیص مصلحت نظام.
- الحاق یک تبصره به ماده ۱۱۳۰ مصوب ۱۳۷۹/۷/۳ مجلس شورای اسلامی و تصویب ۱۳۸۱/۴/۲۹ مجمع تشخیص مصلحت نظام.
- اصلاح ماده ۱۱۰۷ و ۱۱۱۰ و ۱۱۳۳ و الحاق یک تبصره به ماده ۱۱۳۳ مصوب ۱۳۸۱/۸/۱۹.
- اصلاح ماده ۱۱۶۹ و الحاق یک تبصره به آن مصوب ۱۳۸۲/۵/۶ مجلس شورای اسلامی و تصویب ۱۳۸۲/۹/۸ مجمع تشخیص مصلحت نظام.
- کلیه تغییرات و اصلاحات و الحاقات، در متن قانونی مدنی گنجانده شده و به تاریخ تصویب آنها در پاورقی ها اشاره شده است.

مقدمه

در انتشار و آثار و اجراء قوانین به طور عموم

ماده ۱ مصوبات مجلس شورای اسلامی و نتیجه همه پرسی پس از طی مراحل قانونی به رئیس جمهور ابلاغ می شود. رئیس جمهور باید ظرف مدت پنج روز آن را امضاء و به مجریان ابلاغ نماید و دستور انتشار آن را صادر کند و روزنامه رسمی موظف است ظرف مدت ۷۲ ساعت پس از ابلاغ منتشر نماید. تبصره در صورت استنکاف رئیس جمهور از امضاء یا ابلاغ در مدت مذکور در این ماده به دستور رئیس مجلس شورای اسلامی روزنامه رسمی موظف است ظرف مدت ۷۲ ساعت مصوبه را

- ۱ و ۲. اصلاحی به موجب «قانون اصلاح موادی از قانون مدنی» مصوب ۱۳۷۰/۸/۱۴ مجلس شورای اسلامی (روزنامه رسمی ۱۳۶۱۴ - ۱۳۷۰/۹/۱۱).
- ماده مذکور قبلاً به موجب «قانون اصلاح موادی از قانون مدنی» مصوب ۱۳۶۱/۱۰/۸ به شرح ذیل اصلاح شده بود:
ساده ۱ - مصوبات مجلس شورای اسلامی به رئیس جمهور ابلاغ و رئیس جمهور باید ظرف ۵ روز آن را امضاء و به دولت ابلاغ نموده و دولت موظف است ظرف مدت ۴۸ ساعت آن را منتشر نماید.
- تبصره - در صورت استنکاف رئیس جمهور از امضاء یا ابلاغ به دولت در مهلت مقرر دولت موظف است مصوبه یا نتیجه همه پرسی را پس از انقضای مدت مذکور ظرف چهل و هشت ساعت منتشر نماید.

چاپ و منتشر نماید.

ماده ۱۲ قوانین ۱۵ روز پس از انتشار، در سراسر کشور لازم الاجرا است^۱ مگر آنکه در خود قانون، ترتیب خاصی برای موقع اجراء مقرر شده باشد^۲.

ماده ۳ انتشار قوانین باید در روزنامه رسمی به عمل آید.

ماده ۴ اثر قانون نسبت به آتیه است و قانون نسبت به ماقبل خود اثر ندارد مگر اینکه در خود قانون، مقررات خاصی نسبت به این موضوع اتخاذ شده باشد.

ماده ۵ کلیه اسکنه ایران اعم از اتباع داخله و خارجه مطیع قوانین ایران خواهند بود مگر در مواردی که قانون استثناء کرده باشد.

ماده ۶ قوانین مربوط به احوال شخصیه از قبیل نکاح و طلاق و اهلیت اشخاص و ارث در مورد کلیه اتباع ایران ولو اینکه مقیم در خارج باشند مجری خواهد بود.

ماده ۷ اتباع خارجه مقیم در خاک ایران از حیث مسائل مربوطه به

۱. اصلاحی مصوب ۱۳۴۸/۸/۲۹ (روزنامه رسمی ۷۲۴۲-۱۳۴۸/۹/۲۵).

۲. متن ماده ۲ مطبوع ۱۳۰۷:

ماده ۲ - قوانین در تهران ۱۰ روز پس از انتشار و در ولایات بعد از انقضای مدت مزبور به اضافه یک روز برای هر ۶ فرسخ مسافت تا تهران، لازم الاجرا است مگر اینکه خود قانون، ترتیب خاصی برای موقع اجراء مقرر کرده باشد.

۳. روزنامه رسمی ۱۴۲۲۸-۱۳۷۲/۱۰/۱۸

قانون مستثنی بودن مصوبات مربوط به آئین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی از موضوع ماده ۲ قانون مدنی مصوب ۷۲/۱۰/۷ مجلس شورای اسلامی:

ماده واحده کلیه مصوبات راجع به آئین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی بلافاصله پس از تصویب نهائی لازم الاجراست. این حکم در مورد این ماده واحده نیز مجری خواهد بود.

احوال شخصیه و اهلیت خود و همچنین از حیث حقوق ارثیه در حدود معاهدات مطیع قوانین و مقررات دولت متبوع خود خواهند بود.

ماده ۸ اموال غیر منقول که اتباع خارجه در ایران بر طبق عهود تملک کرده یا می کنند از هر جهت تابع قوانین ایران خواهد بود.

ماده ۹ مقررات عهودی که بر طبق قانون اساسی بین دولت ایران و سایر دول منعقد شده باشد در حکم قانون است.

ماده ۱۰ قراردادهای خصوصی نسبت به کسانی که آن را منعقد نموده اند در صورتی که مخالف صریح قانون نباشد نافذ است.